

g. 3. 12. 1970
O. F. M. SHKODER.

BIBLIOTEKA E SHTETIT
SHKODER
AR $\frac{1}{117A}$

NDRE MJEDA

GUXO!

VJERSHA PËR FËMIJË

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Al 1
117A

891.983-93-1

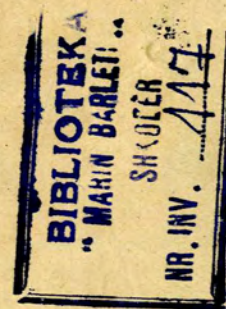
~~Nm 196 y. B~~

NDRE MJEDA

GUXO!

Vjersha për fëmijë

~~\$6334~~ 5.

TIRANË, 1953

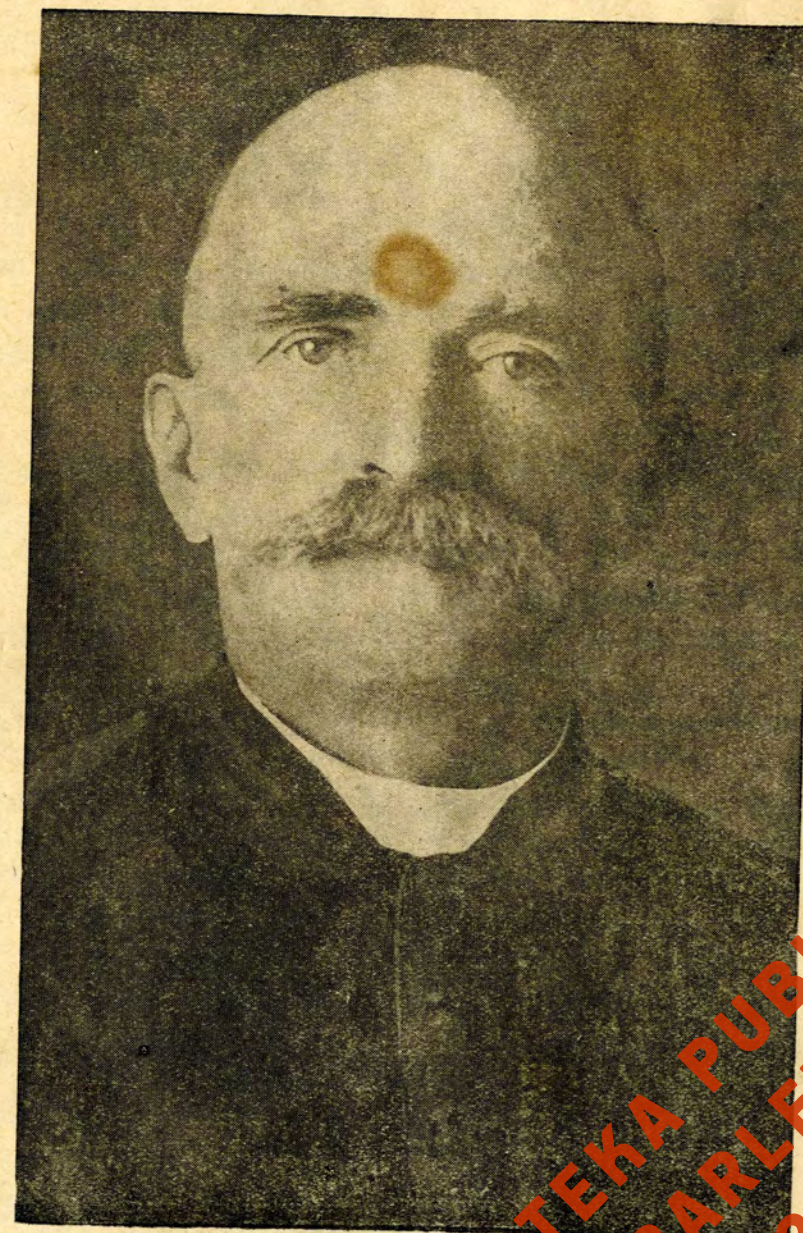
SHTËPIJA BOTONJËSE „NAIM FRASHËRI“

BIBLIOTEKA PUBLIKE
„MARIN BARLETI“
SHKODER (2018)

Mbledhë e redaktue nga LLAZAR SILIQI
Ilustrue nga ANTON KUQALI

Tirazhi 4000 copë

N.I.SH. Shtypshkronja — Stabilimenti «MIHAL DURI» Tiranë

NDRE MJEDA

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

BISEDË ME TË VEGJËLIT

Mirëdita, të dashun fëmijë! Mirëdita të dashun pionierë!

Ju keni marrë në dorë këtë libër të bukur dhe, sigurisht, rrini tue shikue në faqe të parë fytyrën e vrazhdët të këtij burri me vetulla e musteqe të denduna, dhe pyetni e doni me dijtë se kush asht. Baba ose nana, vëllau, motra ose mësuesi ju kanë lexue ose i keni lexue ju vetë vjershat "I vorfni", "Fili dhe mzati", "Vera", "Fëmija dhe zogë", dhe e keni kup-tue menjëherë se ai që i ka shkruë këto vjersha s' do të ketë jetue në kohën tonë dhe se fort duhet t' i ketë dhimbtë zemra për mjerimet e nje-rëzve e se fort duhet të ketë vujtë edhe ai vetë. Ashtu asht me të vërtetë, të dashun fëmijë! Ai, që i ka shkruë këto vjersha, ka pesëmbëdhjetë vjet që nuk jeton ma, emnit i thonë Ndre Mjeda.

Ju doni me dijtë jetën e tij? Do të ju a tregoj me pak fjalë.

Ndre Mjeda ka le në Shkodër me 20 nandor 1866. I ati ruen-te lopët e ishte i vorfën fort, dhe Ndreu i vogël i kaloi ditët e fë-minisë në vujtje. Por, mbasi ishte shumë i squet, jezuitët e morën e e çuen ndër shkollat të tyne në Spanjë, Poloni, Kroaci e Itali, tue dash-të me e ba për vete, me e ba shërbëtor të Vatikanit e anmik të popullit të vet, sepse ju e dini se priftat reaksionarë jezuitë, që të shumtën ishin ita-lianë e spiunë, gjithëmonë janë përpjekë me e shtypë e merrë popullin tonë, por populli ua tregoi vendin e i përzuni përsëri në liri nga kishin ardhë. Kështu, pra, Ndre Mjedën e banë jezuit, por zemra e tij ndizej fla-kë nga dashuni për popullin dhe nga dëshira për ta pa Shqipninë të lirë. Kjo gja nuk u pëlqente jezuitëve, dhe a e dini se ç'banë ata? E përitën jashtë Ndre Mjedën dhe e çuen gati si të internuem nëpër katundet e malsitë e Shkodrës. Atje ai kaloi pjesën më të madhe të jetës dhe atje u mësonte fshatarëve si me punue ma mirë tokën, shkruente vjersha e pu-nonte për lavrimin e gjuhës sonë të bukur shqipe.

Ashtu si Naim Frashëri e vjershatet e adhetarët e kohës së Rilin-djes, edhe Ndre Mjeda punoi pa u lodhë për të shkruë libra për shkollat e para të Shqipnisë, e cila viente nënë nën zgjedhën turke. Dhe, bash në këto libra, Mjeda botoi edhe vjershat, që ju sot i keni në dorë. Por Mjeda ka shkruë edhe shumë vepra të tjera të bukura si për shembëll vjershat në

librin e tij "Juvenilia,, që do të thotë vjersha për rininë dhe që ju keni me i lexue kur të rriteni edhe pak.

Me 1 Gusht 1937, në Shkodër, Ndre Mjeda vdiq. Anmiqt e popullit që e kishin luftue e mundue sa që i gjallë, u përpoqën me e luftue edhe mbas vdekjes, tue mos i botue vjershat e tija e tue mos e përmendë. Dhe vetëm kur Shqipnija u çlirue, Ndre Mjedës i u dha vendi i merituem e emni i tij u vu në radhët e poetëve tanë ma të mirë e ma të dashun si Naim Frashëri, Andon Zako Çajupi e Migjeni.

Sa do t'i gëzohej zemra, fëmijë të dashun, Ndre Mjedes po të ishte i gjallë sot e të shihte se si rriten fëmijët në Shqipninë e re: të lirë e të gëzue, të urtë, të zellshëm e guximtarë! Do t'i gëzohej sot aq, sa i helmohej dje kur i shihte fëmijët të uritun e tue lypë, dhe tue marrë përgjigjen e zotnive shtypës të popullit: "mos rri pa punë!,,

Tue lexue vjershën e Mjedës "I vorfni,, do të ju kujtohet jeta e mjerë që bajnë edhe sot fëmijët në vendet kapitaliste ku pasanikët mendojnë vetëm si e si me shtue fitimet e veta. Dhe zemra e juej e vogël do të vlojë atbotë plot urrejtje kundër vrasësve imperialistë.

Tue lexue vjershën "Fili dhe mzati,, ju do të shihni, fëmijë të dashun, se si në të kaluemen në vendin tonë, ashtu si në vendet kapitaliste sot, njeriu nuk çmohej simbas cilësive të tij, por simbas pasunisë.

Tue lexue vjershën "Vera,, zemra do të ju mbushet me dhimbisuri për vajzën malsore, që korrte e vetmueme në arë dhe, menjëherë, do të bani krahasimin me jetën tonë të re, kur edhe përpara vajzës malsore janë hapë rrugët e jetës e të gëzimit.

Dhe kur do të lexoni vjershën "Fëmija dhe zogu,, keni për të kuptue se sa jetë të vështirë kaloi zogu (që në vjershë paraqet vetë poetin), se si ai pat në jetë "helm ma shum se bukë,, - dhe ai kaloi një jetë të tillë, sepse ju donte ju, fëmijë të dashun, sepse donte lirinë dhe lumtuninë e atdheut.

Kohë të vështira ka kalue populli i ynë përpara çlirimit të vërtetë të Shqipnisë në nandor të vitit 1944! Dhe në ato kohë të vështira Mjeda u mësonte fëmijëve në vjershën «Guxo» se "çfarëdo sendi me fitue — trimni lypet e guxim,,. Por vjershat e Mjedës janë fort të bukura e fort të vlefshme edhe sot për ju, shokë të vegjël, që mësoni në organizatën tuej të pionierit me qenë trima e guximtarë. Lexoni "Luanin,,. A nuk ju kujton luani partizanin tonë, që u kthye nga lufta dhe e gjeti vendin të shkatërruem, por që as bani dënësë e as bani ankim, veç kto fjalë i tha si trim: «kam fuqinë e kjo m'jafton»?

Partija dhe Qeverija jonë popullore, Enveri i ynë i dashun, duen që ju të rriteni të zellshëm e punëtorë të zot. E sa bukur i këndon punës Ndre Mjeda! Ai ju fton: «punën tuej ju mos e lëshoni!,, dhe "Kanga e gjelit,, ju thret mos me ngelë në të shtrueme, por me ju përveshë punës qysh në mëngjez.

Po vjershat si "Dashtnija ndaj prindën,, "Ditën e emnit të nanës", „Ndera e fëmijve për mësues,, e të tjera? Sa do të ju a shtojnë dashuninë e ndërimin për prindët e mësuesat tuej!

Po prallat e bukura të Mjedës, ku flasin e bisedojnë edhe e ujku, thnegla e pllumbi, dhelpna e bretkoca, filxhani i kafes e të tjerë? Lexojeni me kujdes e keni për të pa se ato do të ju mësojnë me i ndihmue shoku shokut si ai pllumbi në vjershën "Thnegla e pllumbi", do të ju mësojnë me ju shmangë të metave e me u ba qytetarë të denjë të Republikës sonë popullore e ndërtues të aftë të socializmit.

Ju duhet të rriteni, të dashun fëmijë, të thjeshtë e të pa kreni, sepse përndryshe keni për t'u dukë si njajo miza e vjershës "Mbahet se jam diçka", që e ka lye kryet me miell në mulli e i duket vetja se asht ba mullis, ose si njai „filxhani i kafes", që shpejt harroi se ishte ba prej dheut dhe u lëshue me idhnim kundër katrovës, por u thye vetë e u ba copë e grimë; po të ju rritet mendja, do të dukeni tamam si ajo bretkoca në vjershën "Dhelpna e bretkoca,, e cila kujtonte se mundet me shërue të gjitha sëmundjet... E sa bukur dijtë me i përgjegjë kallxi i plotë kallxit të pakrye që po shiste mend: "Banu edhe tinë i plotë, ke me u përkulë atbotë!,,

E sa gja e keqe asht, o fëmijë, rrena, gënjeshtër! Mos vallë ndonjeni don me i ngja "Prendit,, bariut gënjeshtar? Unë nuk e besoj se ka të tillë në mes jush.

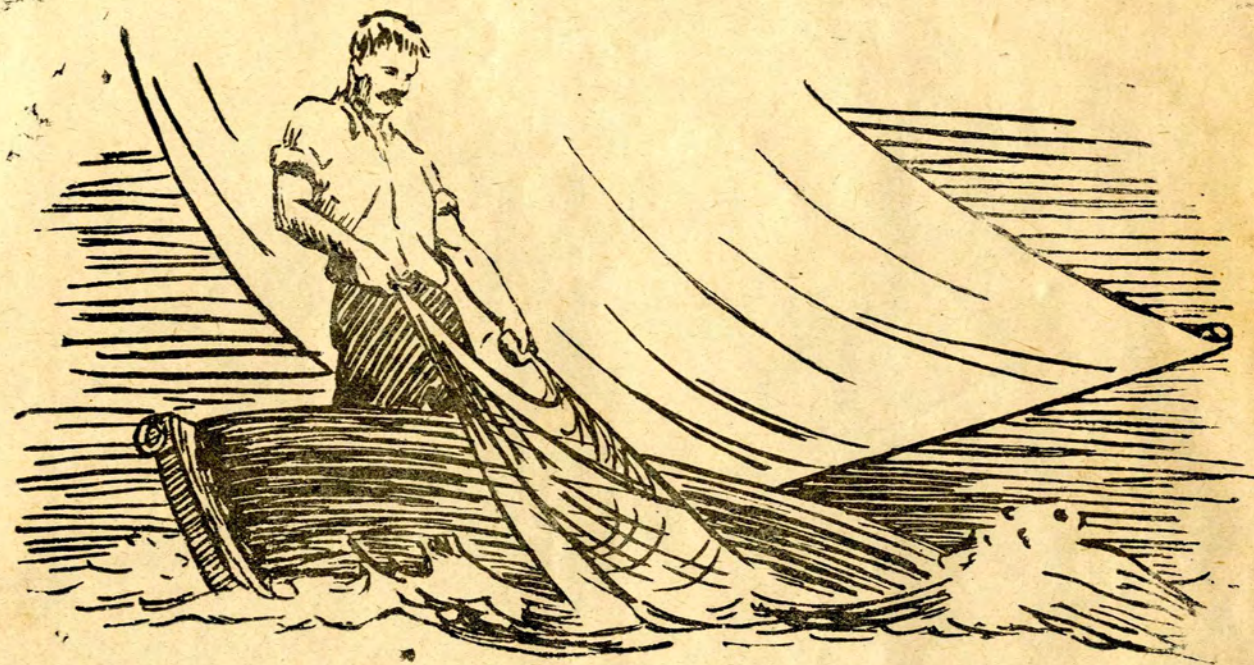
E nuk ka me siguri në mes jush as fëmijë të tillë, që t'i ngjajnë atij edhit të vjershës "Edhi e ujku", që tregohej trim vetëm kur s'kish rrezik.

Po ç'të ju them ma shum, të dashun fëmijë? Ju do t'i lexoni e do t'i kuptoni vjershat vetë. Vite ma parë, kur unë kam qenë i vogël sa ju, i kam pasë mësue përmendësh shum vjersha të bukura të Ndre Mjedës. E më ka pasë pëlqye asokohe fort përralla e ujkut, që u vesh si bari e u fut midis deleve për me i grabitë e me i çue mandej në shpellë të vet, por që i doli dredhija për fushë e mbaroi... Tue lexue përëri këtë vjershë m'u kujtue Juda 'lito, që desh të fshihej në radhët e popujve të lirë, për t'i damtue këta popuj, por që sharroi vetë, sepse "ujku lëkurën s'e ndrron dot,,!

E tash, mjaft biseduem bashkë, o shokë të vegjël, — bisedën vazhdonie me poetin tuej, Ndre Mjedën.

Tiranë, Shtator 1952.

ILIJAR SILIQI

GUXO!

Lundërtar qi s' rrezikohet
kur asht deti shkumë e valë,
vetë me vedi mos t' ankohet
se i shkoi dita pa fitim.

Tue u tallë e tue pritue
kurrqjasend nuk qitet n' dritë,
çfarëdo sendi me fitue
trimni lypet e guxim.

ZEMËR FORTI E ZEMËR TRIMI

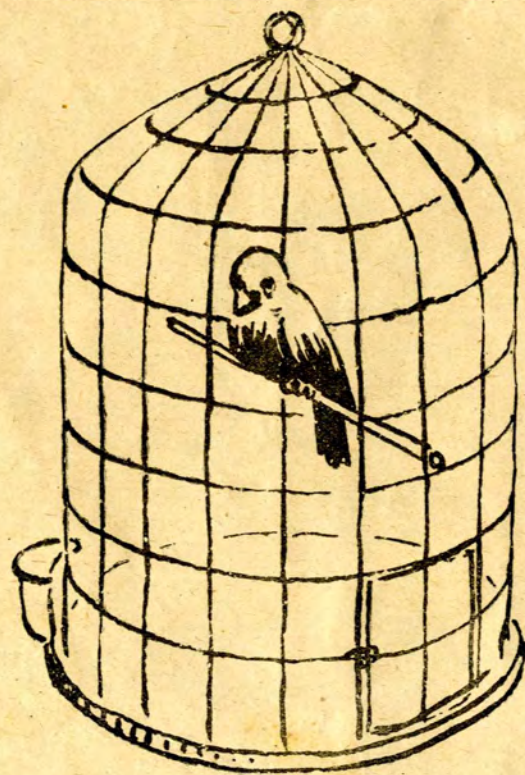
Zemër fort e zemër trimi
njat' herë duket, kur s' i prekë
paqen mbrenda aspak idhnimi,
pse pa faj i bje me hjekë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

FEMIJA DHE ZOGU

Shka ké, zog, qi rri kaq idhun
n'at kafaz e nuk po këndon?
— Jam ktu mbrendë si qen i lidhun,
prandej zemra më loton.

Fort i bukur, fort i dliirë
ky kafaz dikur t'u duk.
— S'e kam dijtë për kaq të vshtirë,
ktu ka helm ma shum se bukë.

VERA

Asht zverdhë fusha e ndër grunore
po vlojnë korrëset porsì zogj;
këndojnë katundcat me malcore,
pa u kujtue se dielli i dogj.

Veç n'at arë, porsì nji e tretun,
zi ndër petka e në ftyrë tër,
korr nji cucë pa shogë, vetun
me hie t'vet qi mbrapa e merr.

Tjera herë ti vetë e breta
korrshë, o bijë, me motra ti shend
sivjet vetëm tue korrë hajeta
pa nji motër, pa gamend.

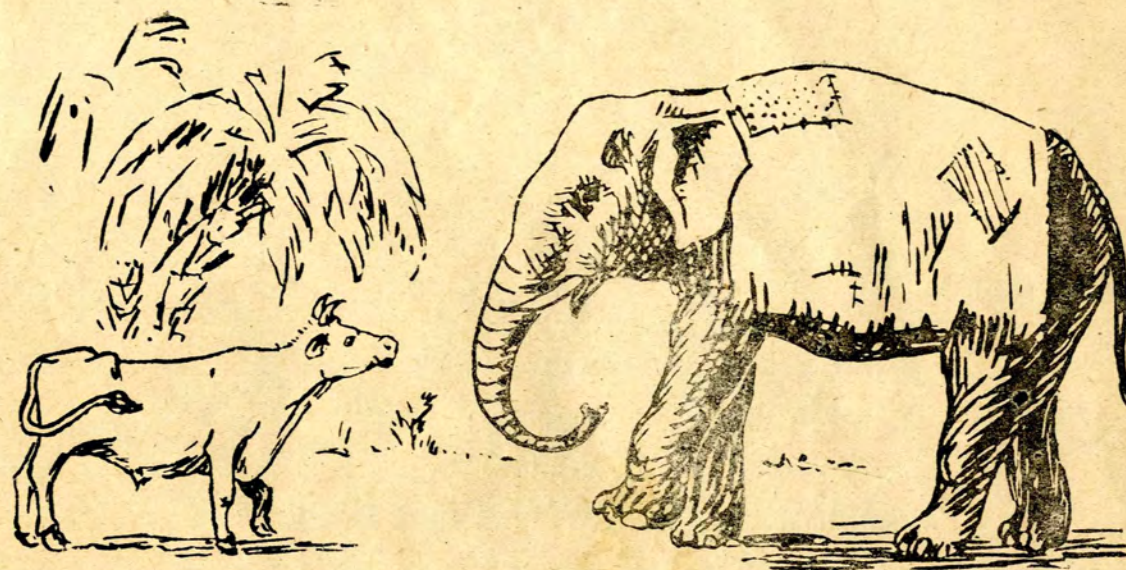
BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

DIMNI

Nëpër fushë e nëpër male
fryn murlani me stuhi;
o murla, at frymën ndale,
ndalu, akull, mos më ngri.
Mos m'a ngrini ket pikë gjak,
struku, struku, i shkreti plak.

Po del dimni me kosë n' dorë,
gjeth e bar i ka kositë;
qet balkoni pjalm e borë,
e plak shkreta, tue merdhitë,
i thot vedit me za pak:—
struku, struku, i shkreti plak.

FILI DHE MZATI

Ecte fili për pazar,
ishte veshun krejt me ar.
Mzat e lopë e qen e dhi,
tek e panë me kaq stoli,
për me i bamun filit nderë
ulën kryet menjihërë.
U kthye fili një ditë tjetër,
ishte veshun me mblojë t'vjetër;
mzat e lopë e qen e dhi
ma me krye s'i banë atij.
U bind fili e tha: — Po si
s'po kujtohen kta tashmë
se jam fili, qi n'at ditë
t' tanë pazarin kam shetitur.
— Po, — i tha mzat, — një vetë je
por at mblojë me ar me kë

Vargu 11: u bind = u çudit

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

I VORFNI

Jam endë i vogël, jam i pa gja,
pa bukë gjith ditën tue u fikë uni;
s'kam babë, s'kam nanën, e gjyshja m'ra
përmbys prej s'lige mbi j'grusht byk gruni;
e me m'vdekë gjyshja, ku i mjeri shkoj?
Kur ju shtrij dorën e tue u dridhë, rrij,
pse m'thoni, o burra - «Mos rri pa punë?»
Jam endë i vogël, me punue s'dij;
me qenë ma i rritshëm s'ju a xa për dhunë
por kaq i vocërr ku mund t'punoj?

FAJTORI S' ASHT I QETË

Shpirt i marrë asht njaj, qi uzdajen
e ka ngulun te mbrapshtija;
po, ndojherë u duk se majen
e pat prekë, ku rri lumnija,
por me thanë se n'paqë ka qenë
s'e jap fjalën kurr, — asht rrenë!

Vargu 4 : byk = kashtë

„ 9 : s'ju a xa për dhunë = s'ju a numroj për fyemje.

„ 11 : uzdajen = shpresën

JO, S'MBARON PEMA!

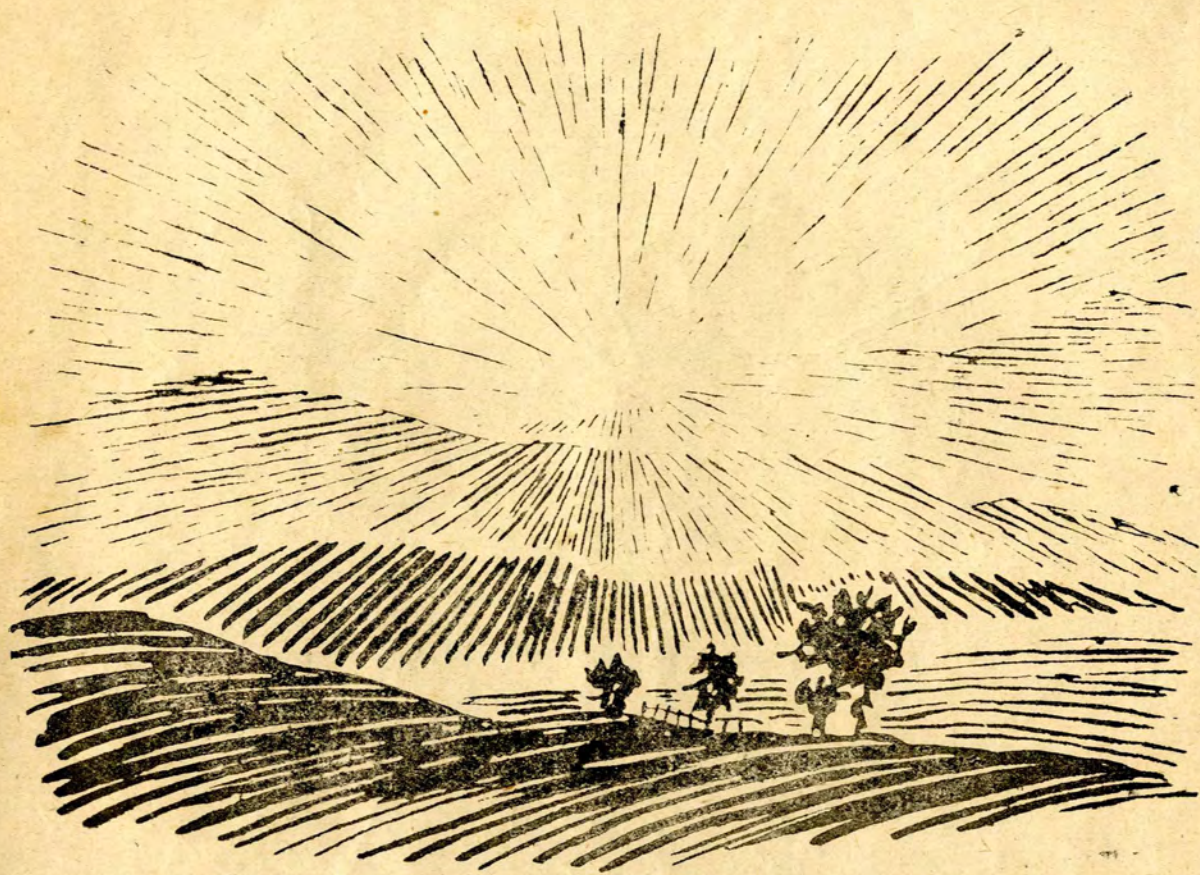
Veshë me lule del Prendvera
e me rreze po i rritë dielli;
mbi gjith muejt bekue qoftë Prilli,
qi na pruni gjithë ket shend.

Por qe duhija tue fishkullue
gadi gjith lulet na i ka farue!
Ah, mos ankoni, gjind të papjekun,
se lulja e hjekun la kokrrat n'vend.

U poq pema e mbaroi gjeth,
dhe dimni po na avitet!
e prej akullit topitet
lis e pema po mbaron.

Jo, s'mbaron pema! Nën akull jetun
për me u përtrimur forcë ka me sjetun;
e kur mot prilli t'qehet përsri
për bukuri del e lulzon.

Vargu 7 : gjind të papjekun = njerëz që s'kuptoni

AGIMI

U kuq qielli prej agimit,
prej ktij prisi qi çoi dita;
e ngadalë tue u rritun drita
fushë e male po lulzon.

Fryn prej bjeshket erë e lehtë,
rruzullimit i ndrron ftyra:
e prej shendit gjith natyra
n' dukë e n' petka po gazmon.

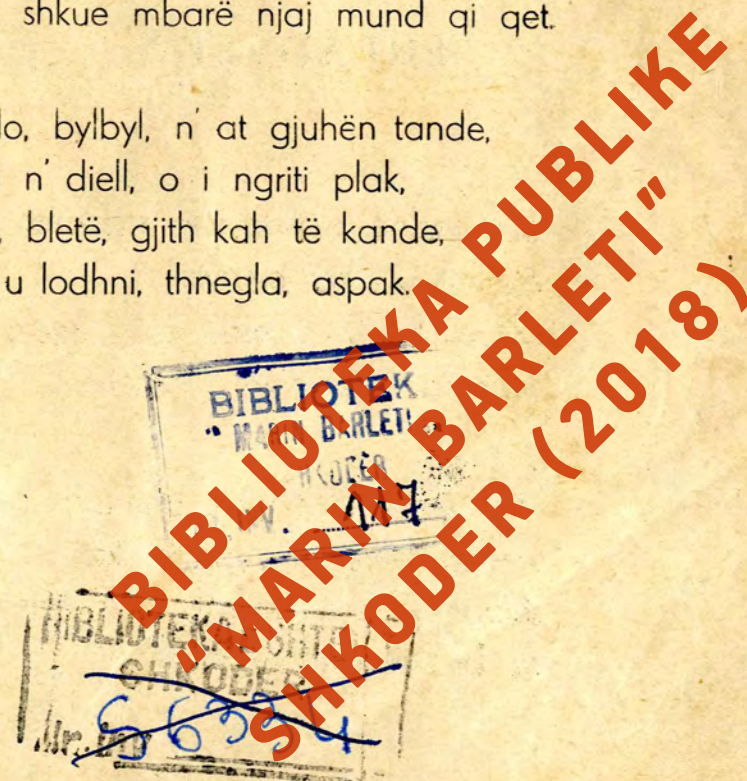
FILLOI TOKA ME U PËRTRI

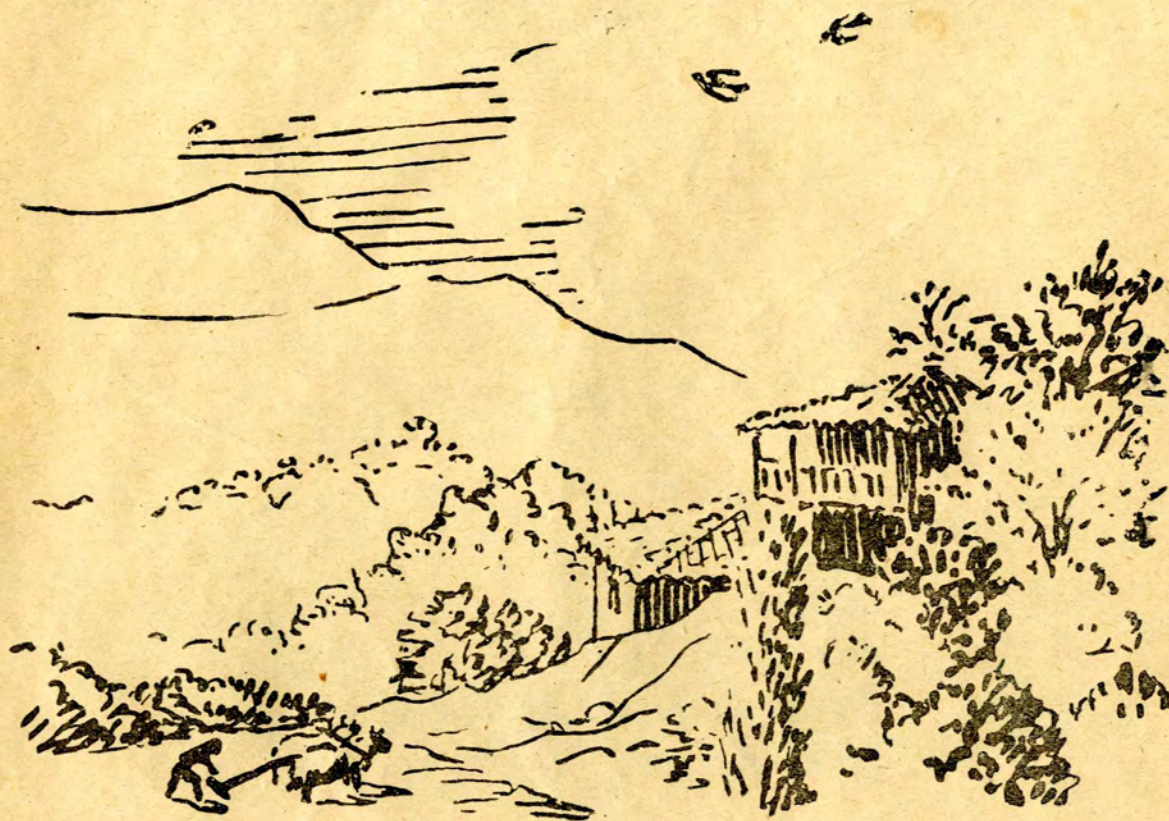
Filloi toka me u përtri,
mal e fushë â gjith blerim,
e prej bjeshkve tue u shkri
ulet uji pa pushim.

Del prej zgjojshe e censhmja bletë,
dalin thnegëlat për mel;
n' prak të derës një plak i shkretë
o n' oborr me u nxemun del.

Këndojnë bylbylat ndër ograja
tue punue për folë t' vet;
t' shkretin bulk e mban uzdaja
me i shkue mbarë një mund qi qet.

Këndo, bylbyl, n' at gjuhën tande,
nxehu n' diell, o i ngriti plak,
flutro, bletë, gjith kah të kande,
mos u lodhni, thnegla, aspak.

PRENDVERA

Jeni lodhë, dallndysha t' shkreta,
é molisë, i ziu bylbyl;
ah! pushoni n' strehë ku u gjeta,
pusho n' kopsht te njaj zymyl.

Mbi krahë tuej prej dhenash tjera
ju prendverën na prutë ktej;
shlodhnju, pra, dallndysha t' mjera,
rri, bylbyl, n'lulzim qi kthei.

Se që j prrue prej malit ulet
e t'tanë fushës ushqim i nep;
e nën borë po shpërthejnë lulet
porsi fëmijë qi zblohen n'djep

Fllad i letë me vapë dashtnijet
puthi pemën gemb për gemb;
u zgjue pema, e që prej shijet
buloi mbarë nëpër kopsht tem.

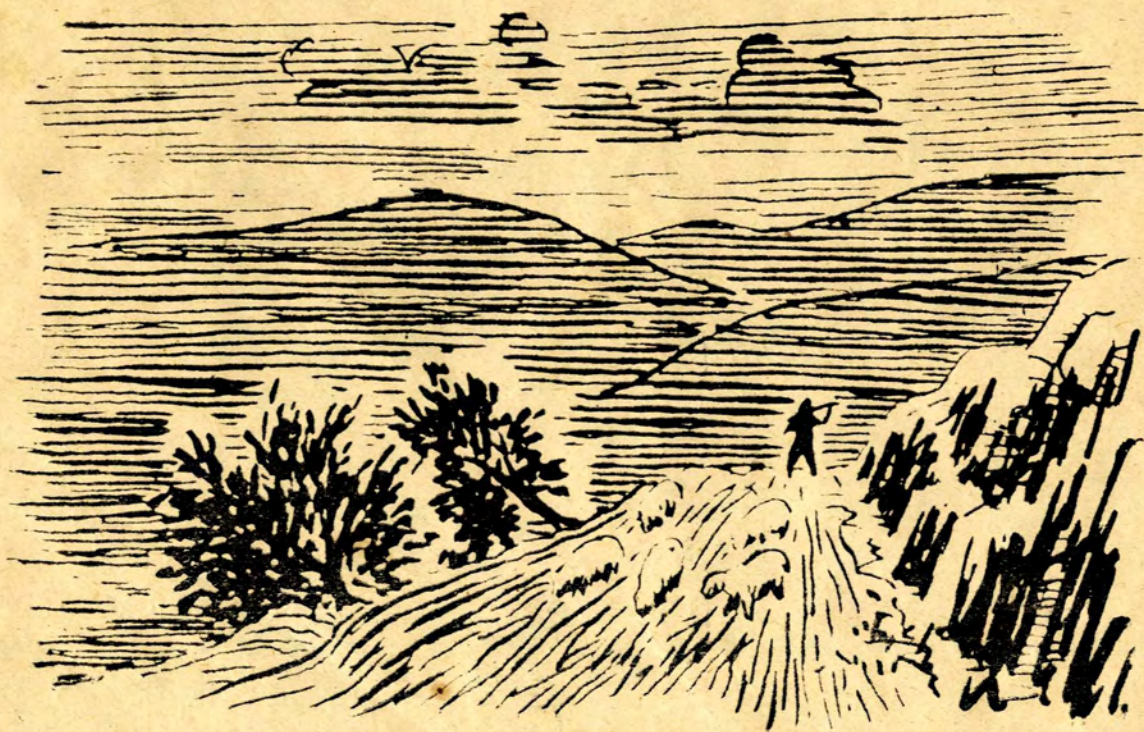
Ndejë bri votrës njeriu myket:
vrapo, bulk, ku puna t'thret;
tue vrue fushën kau berlyket,
lyp me u vu për lavër t'vet.

Vargu 11: tue vrue fushën kau berlyket = tue shikue fushën kau përkthelet, lëviz qafën e lëpin
buzët me kënaqësi.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

MBRAMJA

Përmbropa malit
dielli prendoi,
edhe'j ditë jete
me te qe shkoi.
Ngadalë prej fushe
me dhi me dhen
tue u ngjitë çobani
përpara i ven.
Tue pallun lopa
për viç shpejton,
berlyken mzetnit,
delja blegron.

VERA

Mbrini vera, e tue flakrue
ndihet dielli për gjith vend,
e prej drithit tue blerue
arët u bane t' gjitha n'shend.

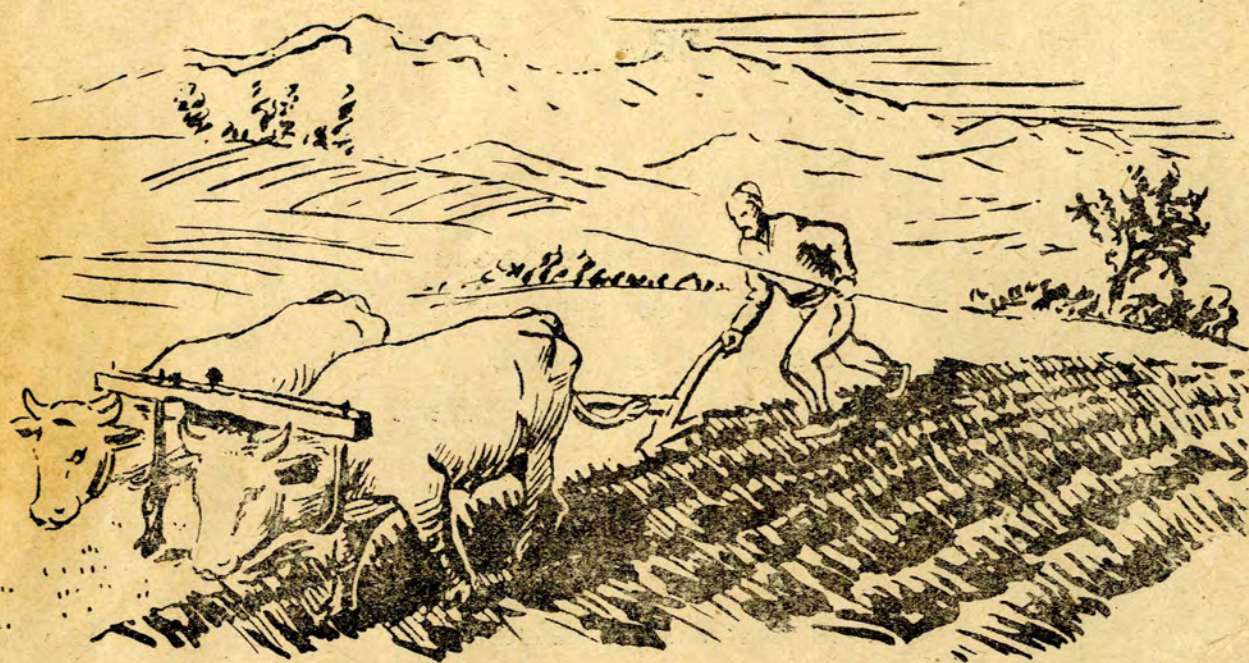
Mih n' arnaje katundari
tue lagë tokën me djersë t'vet,
qysh prej nadjet kosatari
tue punue n' livadhe pret.

Nën vapë të diellit me hiti
shko ti, o vajzë, o grue, shko;
tue korrë grunin me çallti
dorca-dorca m'a vendo.

Njiky mund qi shkon sa dora
ka me u ndrrue shpejt në pushim;
kur t' vijë akulli e t'bijë bora
prej ktij mund do t'keni pshtim.

Vargu 7 : prej nadjet = prej mëngjezit
„ 9 : me hiti = me kujdes
„ 11 : me çallti = me shkathtësi
„ 13 : sa ndora = mënjihërë

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

PUNA

Bleta punon gjithë ditën
tue rrmue me thimth ndër lule,
e ksaj e asaj ia ngule
me mbushë fashojt e vet.

Djerset nën diell puntori
krrut mbi parmendë, me që,
e shprish njat t'lumen dhé,
qí j ditë gjallim i qet.

Nëpër tallaze t' detit
siellet me barkë detori
e mbas mundit qi mori
ngarkue me gja pushon.

Vargu 6 : krrut = i krrusun

" 10 : detori = detari

PUNËN TUEJ JU MOS E LSHONI!

Thnegla t'pamen larg agimin
shkon ndër lamë e nëpër fusha,
rreth e rreth kërkon ushqimin,
deri nata t' vijë punon.

Marimanga tue u mshehun
ndër gardhiqe e nëpër gamba,
tue lshue pej e liq t' panjehun
deri nata t' vijë punon.

M'buzë t'nji strehe o m'kulm të shpisë
rri dalldyssha tue punue,
tue goditë rri çerdhen fëmisë,
deri nata t' vijë punon.

O ju thnegla qi kerkoni,
o dalldyshtë, o marimangë,
punën tuej ju mos e lshoni
se kjo vajt me ju punon.

Vargu 1 : t'pamen = porsa sheh

" 7 : liq = pjesë t'avlimendit

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Edhi e Ujku

EDHI E UJKU

Prej çardakut nalt e pa
edhi ujkun tue u sjellë,
e me gaz filloi me e sha:
«Qe, ka dalë maloku n' diell!».

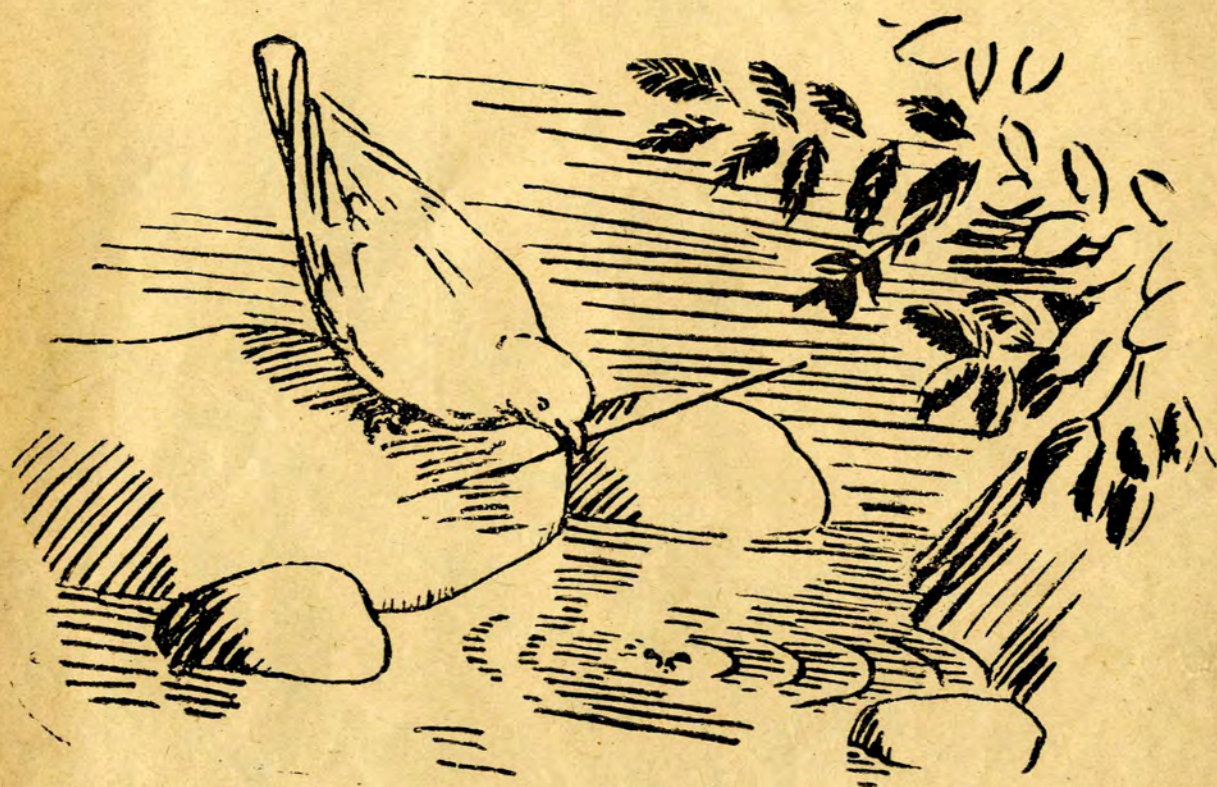
Çoi sytë ujku atbotë përpjetë
prej kah edhi lshonte zanë
e tue qeshë tha: «S'jé ti vetë,
asht çardaku qi po m'shan»,

N' qofsh veç trim ku s' asht rrezik,
me ket edh jé shoq e mik.

LUANI

Mbas një lufte një luâ
po merr rrugën me shkue n'shpër,
kur prej zjarrit shef se shkoi
ishte shpija e s' kish mëte gjë.

Rrin e këqyrë e nuk loton
as ban dnese, as ban ankim,
veç kto fjalë i tha si trim:
kam fuqinë e kë m'mafton.

THNEGLA E PËLLUMBI

U ndal thnegla n'buzë t'nji kroni
fikun etje për me pi;
uji u tund jashta zakonit
e tue dalun përmbi vi
thneglën xuni e e ngrata kot
me kapë bregun u lshue not.

Nji pëllumb, sa pau rrezikun,
zhguli shpejt nji fije sanë,
e ngadalë me pshtuemun mikun
hnegël zezës ia vuni mb'anë.
Tue u njitë barit thnegla e ngritë
shndosh te bregu mujt me mbrritë.

Vargu 8 : sanë = bar i thatë
» 11 : e ngritë = e gjorë

PRENDI

«Ujku ndër berre, ujku ndër berre, bini!
Bini, bre burral», – për me luejtë vikatte
Prendi bari, djaloç pa mend si lopë.
U çue katundi mbarë me pushkë e thika
e me calina n' dorë e qej për anë.
T'a pamen Prendi gjith at frohtë tue dalë,
tue hahatë budallisht, me dijtë ju bani
se desht me luejtë me ta, se desht me i trembë
Por nuk kaluen shumë ditë, kur përnjimend
u duk nji ujk prej malit, ra ndër tufa.
Me za t'lugatit briti Prendi atbotë:
«Bini, bre burra, bini ujku ndër berre!»
Por s'e veshtote kush; ndokush ia shkrepri:
«Ah, ty s' dyti s'po t'del me rrejtë katundin!»
Prendi ma fort bertet, vikat, ban bé;
ndërkaq ujku s' pushon berret tue pré,
– «Njaj qi në za ka dalë sa flet aq rren,
edhe t'drejtën me e thanë besim nuk gjen»

Vargu 5 : calinë = armë brezi
» 6 : frohtë = grumbull njerzish
» 7 : tue hahatë = tue bërtitë ha! ha! ha!
» 13 : s'e veshtote = s'i vinte vesh

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

DJALI DHE BALTA

«Kush jë ti?», — po pvette 'j djalë
nji grusht dhë, qi përdorote.
«Oh, ç'erë t'mirë po ndiej tue dalë,
a thue kjo asht era jote?».

«Era ime, — ia kthei balta, —
edhe pse jam baltë e shkretë,
por ndër lule, kah del mjalta,
deri sot gjithmonë jam gjetë».

KALLXIT

«Po pse kaq krrut e prujtun
po t'shof, lum vllau, un ty?
Kqyr si rrij drejt, pa m'mujtun
gja n'bukuri n'ket fushë!», —
i tha nji kallx pa krye
kallxit me kokrra mbushë.
Ia priti ky pa e fye:
«Banu edhe tinë i plotë,
ké me u perkulë atbotë!»

GRUNI DHE EGJRA

Egjra, qi rritej
grunit përbri,
nji ditë i foli
si me kreni:

«Pa kurrfarë mudi,
pa nji kujdes,
un kallx e kokrra
bri tejet qes.

Ty me djersë t'ballit
t'vinë rreth punëtorët,
e me m'mbri mue
i ngiatë kaq tortë».

Ia priti gruni:
«Mos u krenò,
se gjaja e keqe
rritet sido».

DHELPNA DHE BRETKOCA

Nji dite bretkoca kishte dalun n'diell
e bertitte me za deri në qiell:

«T'a dijnë gjith kafshët, sa janë qi marrin frymë,
se jam e zoja vetë gjith lngatët me i shqymë!»
Dhelpna prej stroflit t'vet qet jashtë turijtë
e i thot bretkocës: «Kur të mujsh me mbrritë
me shndoshë vetvedin, qi si rrshanë t'shkon kamba,
at'herë, po, barna ké me shitë me shtamba.»
Mb'ate vret prralla, qi s'ka mend as dije,
mandej gjithkendin don me vu për fije.

FIGURJA NË MUR

Dikush me t'nyeme t'bukura mbi mur
me dije t'madhe nji figure xuer:
ishte për fije qitun e për pë
nji kopsht me kroje e lisa e qiell pa rë.
Tek e pau nji majmun e xu t'vertetë
e pat dishirin aty mbrendë me u gjetë.
E kaq me turr e msyni sa m'at mur
ndeshi kryet budalli e krejt u lnduer.
— Kurr ndonji t'knaqun, bir, jo mos lakmò
pa kqyrë përpara a â e vërtetë a jo!

Vargu 4: gjith lngatët me i shqymë = të gjitha sëmundjet me i zhdukë.

• 10: me vu për fije = me drejtue, me mësue

• 12: figure = pikurë.

• 13: ishte për fije qitun e për pë = ishte vizatue mirë e me hollësi

• 18: u lnduer = u coptue.

FILXHANI I KAFES

N'nji odë zjarmi e mjerueme
kthei gjith grimca n'palaré
nji kupë kafje e prarueme
porcelane ba me dhé.
— Në ket t'zezë si paske ra?!
Çka t'ka gjetë, moj motra ime? —
briti vegshi kur e pa
kupën bamun copë e grimë.
T'a kish thirrë ndër kohna tjera
me ket emën, ishte idhnue;
porse kupa tash fatmjera
kryet e vet e kish prunjue.

Vargu 2: palaré = tabake

— More vegsh, — tha, — me sa dije
dora e nierit m'ka goditë,
sa m'ka veshë me bukuri
s'asht nevoja me t'a qitë.
Palareja argjantore
m'barte mue n'ma t'madhen ditë
veç zotnitë m'prekshin me dorë,
tjerë nuk lejshe me m'u avitë.
Vetë e shuemja shpejt harrova
se prej baltet ishe çue;
idhnim mora pse katrova
nuk desht vendin me m'a lshue.
Mbi katrovë, pra, sa ku muji
hovi im, marrisht u lshova;
ah, katrova vendit s'luejti,
luejta vetë, n'at hov mbarova!

Çfarë veshtrimi pralla ka
mundesh vetë pa t'vshtirë me e pa.

UJKU

Nji ditë ujku prej Cukalit
tue pa delet grumbullue,
rrite kthelltas tue mendue:
Sa do nji me e zgrapë pse s'ban?

I ra n' mend me ndrruemun shtatin
e me u veshun si bari,
me çakçirë e me xhurdi
e me u mblue me tallagan.

Muer zumaren me nji kambë,
me 'j kambë tjetër muer nji dru
e prej malit poshtë u vu
e ndër berre xuni vend.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Fleshin delet, flete qeni,
e barija nën fojletë.
Ujku u avit me kambë të letë
pa marrë frymë, pa trembë kurrkend.

— Deri ktu m'shkoi puna mirë, —
tha me vedi ujku i zi,
jo një dele, por një mi
sot po i shkyej kadalë-kadalë.

Çon, pra, zanin për me nisë
grigjën t'tanë te shpella e vet;
ah fatiul! Teksa bërtet,
n'at ças gjumin ban me dalë.

U turr qeni tue lurue,
del barija me tagan,
ujku, pshtjellë me tallagan,
s'mujti vedit me i dalë zot.

Ujku mbet. — Qillon përditë
qi dinaku, kah kërkon
me rrejtë tjerët, ai vetë sharron:
ujku lkurën s'e ndrron dot.

Vargu 1 : Cukali = mal në lindje të Shkodrës

„ 4 : sa do një me e zgapë pse s'ban = në mos tjetër një me e ngranë pse s'ban

„ 7 : çakçirë = tirq, pantollona që veshin malsorët

„ xhurdi = gubere, xhaketa e malsorëve

„ tallagan = gunë e randë prej leshi

„ 9 : zumare = vegël muzikore

: 14 : fojletë = një lloj peme

„ 22 : grigjën = kopënë

: 31 : sharron = mbaron

KASHË E LASHA

(gjeza)

Era

Emnin gjindja si ia njesin
atij send qi të hjek fesin
e për ajr t'a ban me u hjedhë
edhe petkat t'i përdredhë?
Po ky send, qi s't'el me e pa,
por e ndien, çfarë emni ka?

Jehona

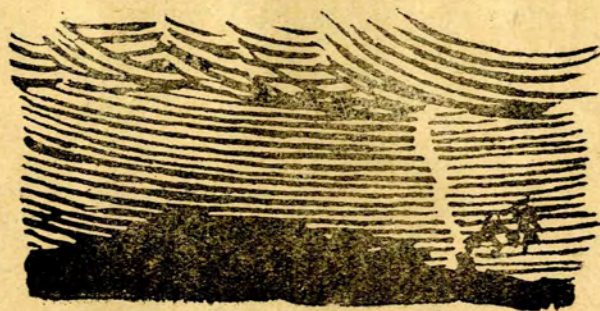
Nuk kam gojë e pra përgjegji;
e kaq mirë mshehem ndër shpija,
nëpër mal e shpella t'tija,
qi s'â kush qi më dikton.

Vargu 5: qi s' t'el — që nuk mundesh

Rrëfeja

Nalt prej reve del një gjarpër,
then shkambij e tremb gjithkënd,
e mandej bertet kaq mnershëm,
q'! shkon zani për gjith vend.

Hana

Kayri tokën nën kambë t'mija
me një faqe si tepsija,
q' përditë ndrron vend e masë;
herë asht gjysë, herë shifet plot,
herë t'një drapni asht në gjasë,
derisa nuk shifet dot.

Vargu 9: herë t'një drapni asht në gjasë = herë i përngjan një drapni

Qiriu

Dhjam kam trupin, pambuk shpirtin,
një flakë t'vogël kam mbi krye,
gjithkuj dritën tue shkëlqye
i jap; emnin kush m'a di?

Kova

N'fund t'pusit ulen
n'shend e tue këndue;
mandej kur njitena
shkojmë tue vajtue.

Ora e murit

Kayri prej s'naltit e nuk shoh kurrëgjë;
edhe pse vjerrun, jam në kangë e shënd;
pa duer tue ecun, bij t'çakiç papra;
papa tue ecun e pa ndrruemun vend.

Vargu 11: çakiç = çekan

NDERONI PLEQNINË

Veshë me t'arta o zhele t'shkreta
nderën plaku e meriton;
dhunë e kore, po, i shkoftë jeta
faqeziut qi s'e nderon.

MBAHET SE «JAM DIÇKA»

Mezi ndër tru ka mujtë ky djalë me futë
nja katër fjalë, e tash kujton se n'qiell
po mërrin me krye, e nuk asht nalt një kutë.
Ti dukesh si një mizë, qi kryet me miell
tue pasë cirkulue n'mulli, shkon fluturimin
herë ndër babune, herë ndër thasë tue sjellë,
e se mullis asht ba e ka mendimin.

Vargu 3: kore = turp

» 7: kutë = masë ma e vogël se metri

» 9: tue pasë cirkulue = tue pasë lye

» 10: babune = një lloj mase për drithna

MOS THUEJ RRENA

Mos thuej rrena kurr, o fëmi,
e gjithmonë t'i kesh në mëni.
Një ndeshkim asht fort ma mirë
se rrencak ndokush me t'thirrë.

Mos t'shkojë mendja se me rrena
fajin tand e fsheh pëmbrenda;
s'vonon dita, gja s'e ndalë,
e n'fushë rrena ka me dalë.

Por veç marrja ka me t'mbetë
e kund besë nuk ke për t'gjetë.
Edhe t'drejtën n'qoftë se e thue,
për rrencak kanë me t'kujtue.

Vargu 9: marrja = turpi

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

RRENA

Fëmija: Rrena, moj nanë, si asht ba?
A shifet? A përkitet?
A thue prej goje qitet?
A i ngjan asaj ndo'j gja?

Nana: A e di se ç' asht? Asht kore,
asht një gjasend i ndytë;
nuk mund t'a shofin sytë,
nuk mund t'a preksh me dorë.

Por kur trathton t'vartetën,
sado që lyp tinzimin,
ia ndien gjithmonë qelbsimin;
s'mundet me e mblue kurr veten.

ZAMBAKU

Përmbi gjith lulet,
që dalin në verë,
unë zambakut
i baj ma nderë.
Asht mbreti i luleve,
asht bukuri,
e me dukë t'andshme
shenjon pastri.

Ka drandofillja
dukë e shumë erë,
por me ato ferra
dorën më të therë.
Vetëm zambakut
kur të çilë vera,
pa therë, pa të vramun
i ndihet era.

VJOLLCA

Bukur mirfilli
shndrit drandofilli
kur rrotull fushave
prendvera kthen.

Por n'ferra t'gardhit,
ku i mshehet mardhit,
ma e bukra e t'gjithave
mue vjollca m'vjen.

Mjedis livadit
ty fryma e flladit
t'parën e luleve,
o vjollcë, t'përshkon.

Ma e kandshmja erë
ty t'përfton nderë;
se ndejun mshehtazi
pruninë gjason.

Vargu 6: mardhit = të ftohtit

» 8: m'vjen = m'duket

» 16: pruninë = përvujtninë, e kundërta e mendjemadhsisë

DY E NJI

Dy veshë na kemi, e veç një gojë të vetme:
se shumë sende me ndie i duhet t'urtit,
por fjalët me i kputë për s'shkurtit,
Dy sy prap kemi e veç një gojë të vetme;
se shumë sende me kqyrun asht nevoja,
e pak me folun goja.

SA VLEN MËSIMI

Një qì s'punoi me kohë kur ishte i ri
menden e vet me zbukurue me dije
damin e madh ka për t'a pa n'pleqni.
Mocat e vet me dritë, vedin nën hije
t'paditunisë e shef, zemra po i tundet;
atbotë dishron, por kot, me u vu për fije:
kur mujt, nuk desht: tash qì dishron, nuk mundet.

Vargu 10: mocat = moshatarët

» 11: po i tundet = po i tronditet

Shënim:

Në këtë vëllim, që përmbledh, për të parën herë, vjershat ma të zgjedhuna për fëmijë që na ka lanë Ndre Mjeda, janë zgjedhë e rreshtue vjershat e tija të botueme në "Këndimet për shkollë të para të Shqipërisë", shkruar e botue në fillim të shekullit tonë. Ndonji nga vjershat, si p. sh. "Prendi", mund të jetë edhe adoptim prej gjuhësh së hueja. Mbasi vëllimi nuk botohet si tekst kritik, por si një tubë vjershash që të lexohen nga masa e gjanë e fëmijëve, vjershat janë transkriptue tue marrë për bazë kryesisht ortografinë që përdoret në ditët tona. Asht ndryshue edhe ndonji trajtë tashma shumë dialektore dhe asht heqë ndonji strofë, që nuk bante pjesë organike në vjershë, për t'a ba kështu vjershën ma të përmbledhun e iderë e saj ma të qartë. Janë spjegue në fund të faqes fjalët ose shprehjet, që lexuesit e vegjël mund të mos i dijnë.

LL. S.

PËRMBAJTJA

	Faqe
Bisedë me të vegjëlit.	3
Guxo!	9
Zemër forti e zemër trimi	9
Fëmija dhe zogu	10
Vera	11
Dimni	12
Fili dhe mzati	13
I vorfni	14
Fajtori s' asht i qetë	14
Jo, s' mbaron pema!	15
Agimi	16
Filloi toka me u përtri	17
Prendvera	18
Mbramja	20
Vera	21
Puna	22
Punën tuej ju mos e lshoni	23
Kanga e gjelit	24
Nji qortim	25
Dashtnija ndaj prindër	26
Nana me buzë në gaz	27
Ditën e emnit të nanës	27
Klluka	28
Ndera e fëmijëve për mësues	29
Edhi e ujku	31
Luani	31
Thnegla e pëllumbi	32
Prendi	33
Djali e balta	34
Kallxit	34
Gruni e egjra	35
Dhelpra e bretkoca	36
Figurja në mur	36
Filxhani i kafes	37
Ujku	39

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Kashë e lasha ;	
Era	41
Jehona	41
Rrëfeja	41
Hana	42
Qiriu	43
Kova	43
Ora e murit	43
Nderoni pleqninë	44
Mbahet se jam diçka	44
Mos thuej rrena	45
Rrena	46
Zambaku	47
Vjollca	48
Dy e nji	49
Sa vlen mësimi	49

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)